De positionering van de docent LO

Weten waar en wanneer je belangrijk bent

Dit topic gaat over de positionering van de docent LO. Welke plaats nemen wij in? Als vakvereniging (KVLO) is dit belangrijk om te weten, te bewaken en te delen. Het gaat erom je plaats te kennen en waar mogelijk te verbeteren. Dat het nodig is blijkt uit de waardering (het imago) op de beroepenladder. Daarbij zijn verschillende perspectieven mogelijk. In dit topic worden verschillende aspecten beschreven. | Maarten Massink

Universum

Ik was tien jaar toen ik een belangrijke beslissing nam. Ik wilde gymleraar worden. Bewegen, spelen en sporten werden steeds belangrijker in mijn leven. En op de basisschool (De Dukdalf in Dronten) kreeg ik in de vijfde klas (nu groep 7) les van een echte gymleraar. Eerst mijnheer Mul, daarna mijnheer Spel (what's in a name). Daarna verder in het vo door LO-lessen van Edwin Timmers (RSG Harderwijk). Timmers werd later opleider aan de ALO Groningen.

Het vak gym vulde mijn universum en de gymleraren waren mijn helden. Wat zij deden en ons leerlingen lieten doen was fantastisch; touwzwaaien, trampoline-kastspringen, trefbal spelen, basketballen, voetballen. Zij waren voorbeelden van plezier in bewegen, van sportiviteit in gedrag en levensstijl. Ik heb hun voetsporen gevolgd en kijk nu zestig jaar later met voldoening terug op een werkzaam leven als docent LO (OSG de Meergronden in Almere Haven). Geen wonder dat mijn visie op de positie van de docent LO gekleurd is. Deze positie van het vak ervaar ik als een groot belang voor school en voor de samenleving. Via de redactie van het LO Magazine probeer ik dit belang uit te dragen.

Schokkend

Des te schokkender was het om te lezen dat in de beroepenladder de docent LO op plaats 86 staat, net na de boswachter en de tandartsassistent. Kennelijk is mijn beleving over het belang van ons vak niet helemaal in lijn met de publieke opinie.

Scan of klik *hier* naar de beroepenladder

En een tweede schok kwam toen ik de site bezocht van de Universiteit van Maastricht en las over de beroepenladder. Het imago van de leraar is de afgelopen jaren gedaald. Daarin wordt de docent LO met name genoemd.

Scan of klik *hier* naar de beroepenladder in het bericht van Universiteit van Maastricht

Imago

Kortom het imago dat ik heb van het vak en de docent LO strookt niet met de algemene opinie. De collega's en vak-betrokkenen die ik spreek zijn net als ik begaan met het vak. Maar deze berichten over de beroepenladder geven aan dat er werk aan de winkel is wat betreft het imago van ons vak.

Helemaal nieuw is het niet. Het beroep van leraar staat al langer onder spanning. Er is niet voor niets een groot lerarentekort. Wat kennelijk in ons vak ook meespeelt is dat we geen belangrijke rol van betekenis hebben als het gaat om overgangscijfers en eindexamenresultaten (behalve bij BSM en LO2). Hieraan kunnen wij geen status ontlenen. Volgens velen is dat maar goed ook. Wij zullen het belang van ons vak moeten halen uit andere motieven dan rapport- en eindexamencijfers. Gelukkig wordt het belang van ons vak wel gevoeld in het onderwijsveld. Het is een verplicht vak op de tabel waar iedere school tijd en ruimte voor moet maken qua rooster en accommodatie. Maar soms moet dit op enkele scholen bevochten worden. De KVLO helpt daarbij.

Als de rapport- en eindexamencijfers ontbreken als extrinsieke motivatie zal ons vak vooral moeten werken vanuit de intrinsieke motivatie van de leerlingen. Maar ook zullen we een goed verhaal moeten hebben voor ouders, collega's in school, schoolleiding, gemeente en beleidsmakers. In dit topic gaat een aantal schrijvers in artikelen laten zien waar de kansen liggen om te werken aan de positie (het imago) van het vak.

De les bewegingsonderwijs

De belangrijkste plek waar gewerkt wordt aan de positie van het vak is de les zelf. Zoals ik als leerling meteen gegrepen werd door het vak gymnastiek, zijn er nu ook leerlingen die het belang van bewegen meteen herkennen en erkennen. Ze hebben er nog geen woorden voor. Maar het belangrijkste is dat ze het 'goede' bewegingsgevoel oppikken door het zaadje dat door de docent LO wordt geplant. Hier ligt de belangrijkste taak in de promotie van het vak; de docent LO die goed bewegingsonderwijs geeft. Daarbij is

Betekenis voor leerlingen

het allerbelangrijkst dat hij/zij zelf het goede voorbeeld 'is'. Ik spreek hierover het 'zijn' van het goede voorbeeld. Het goede voorbeeld geven klinkt meer als acteren. Maar leerlingen doorzien meteen of je staat voor wat je zegt. Een docent LO die sportief gedrag wil uitdragen, maar zelf laat zien dat winnen belangrijker is dan de wijze van spelen, valt door de mand. Hier ligt de uitdaging voor docent LOen de nieuwe kerndoelen goed te laten inwerken. Bijvoorbeeld in de samenhang van de drie domeinen:

- Leren bewegen (veelzijdigheid en belang van alle veertien beweegthema's, en differentiëren);
- Samen bewegen (samenwerken voor en door alle leerlingen, inclusiviteit);
- Betrokken bewegen (aandacht voor persoonlijke invulling in activiteiten keuze en wijze van spelen).

In het artikel van Douwe van Dijk, 'De positionering van de docent in de school' komen vijf docenten LO aan het woord die hun ervaring delen over hun lessen bewegingsonderwijs. Zij beschrijven hoe zij het belang van goed bewegen in hun les aan bod laten komen. Verder lichten zij toe welke rollen zij in en rondom hun school spelen om dit gedachtegoed uit te dragen.

De vakgroep

Goede kwaliteit van de lessen bewegingsonderwijs dient bewaakt te worden. Met elkaar in gesprek gaan en blijven als docenten LO is daarbij erg belangrijk. Op scholen voor vo zijn er vaak (grote) vakgroepen LO. Goed overleg met elkaar over inhoud en uitvoering van de lessen is daarbij essentieel. Ook in het po is goed overleg en monitoring belangrijk. Soms is een docent LO de enige vakspecialist die lesgeeft op een school. Het is dan aan te raden een overleg te hebben met scholen in de buurt of gemeente of van hetzelfde schoolbestuur. In een artikel 'De vakgroepcoördinator als motor' van Oscar Scipio, Wiebe Faber en Simone de Vries wordt er aandacht besteed aan de taak van een vakgroepcoördinator die als extra taak de kwaliteit bewaakt. Deze vakgroepcoördinator kan ook het aanspreekpunt zijn voor overleg met de gemeente.

De schoolomgeving

Rondom de school zijn er ook mogelijkheden om aansluiting te zoeken met het bewegingsonderwijs. Denk aan omliggende partijen als clubs en verenigingen. Buiten de lessen bewegingsonderwijs zijn er in en rondom de school vele mogelijkheden leerlingen in beweging te krijgen en te houden. Vooral interessant als er een koppeling wordt gemaakt tussen het bewegingsonderwijs en het naschoolse beweegaanbod. Denk ook aan inrichting van buurten en schoolpleinen. De 'beweegrijke school' is een actie waarin samen met de KVLO aandacht wordt gevraagd voor deze combinatie. Nathalie Termorshuizen schrijft hierover in het artikel 'De docent tussen zaal, school en samenleving'.

Stijgen op de ladder

De politiek

Een stapje verder gaat de docent LO die zich gaat mengen in de lokale of landelijke politiek. Daar worden beslissingen genomen die het vak aan gaan. De KVLO speelt daarin een rol op landelijk niveau. Maar ook op lokaal niveau worden beslissingen in de gemeente genomen die direct te maken hebben met het onderwijs en accommodatiegebruik. Denk aan gymzalen, sporthallen en sportvelden en de inrichting daarvan. Het is belangrijk dichtbij het vuur te zitten. Maar dan is een goed en duidelijk verhaal over het belang en de noodzaak van goed bewegen en goed bewegingsonderwijs essentieel. Hierin zal het imago van het vak zeker een rol spelen. Eric Pardon heeft als directeur van de KVLO direct te maken met contacten in de politiek en schrijft in een artikel ('Van gymzaal naar raadzaal') over het belang hiervan.

Bijzondere positie

In het vak LO neemt de docent LO soms letterlijk een bijzondere positie in. Hij of zij heeft regelmatig te maken met directe fysieke nabijheid van leerlingen, denk aan vangen en hulpverlenen. Bovendien zijn er soms bijzondere situaties in en rondom kleedkamers. Maar ook het rolmodel zijn kan soms tot ongewenste of dubieuze nabijheid leiden. Een docent kan dan met klachten te maken krijgen. Hoe dien je dan positie te kiezen? In een artikel 'Grensoverschrijdend gedrag, beter voorkomen dan genezen' van Mariska Kiggen, jurist bij de KVLO, wordt ingegaan op deze problematiek. Zeker in deze tijd een actueel onderwerp.

Tot slot

De positionering van ons vak heeft te maken met positie kiezen op de juiste plaats en het juiste moment. Deze inspanningen kunnen ertoe leiden dat het beeld van ons vak nog sterker wordt. Niet door rapport- of eindexamencijfers te geven maar door goede inspanningen op verschillende terreinen. Te beginnen met de lessen zelf met een heldere set aan kerndoelen en eindtermen die er nu liggen en aankomen. Maar ook door taken in en rondom de school op te pakken, tot zelfs in de gemeenteraad. Als we van ons laten horen met een duidelijk verhaal en goede praktijkvoorbeelden kunnen we misschien de boswachter en tandartsassistent passeren in de beroepenladder.

Contact
m.massink1@upcmail.nl
Maarten Massink was docent LO op OSG De Meergronden en is praktijkredacteur van LO Magazine

Foto's
Anita Riemersma
Kernwoorden
positionering van docent LO, beroepenladder